

Fra: Aud Irene Vatland [Aud.Irene.Vatland@farsund.kommune.no]
Sendt: 5. januar 2015 08:04
Til: Postmottak LMD
Emne: Uttalelse fra Farsund kommune til forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten
Vedlegg: Særutskrift - Uttalelse til forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten - fra Farsund kommune.pdf

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Fullført

Vår ref: 2014/4190 - 81/2015 / AIVA
Dato: 05.01.2015

Uttalelse fra Farsund kommune til forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten

Vedlagt sendes kommunens uttalelse vedtatt i hovedutvalg for landbruk 10.12.14

Kommunen mener det ikke er ønskelig å oppheve konsesjonsloven.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt med følgende tilleggspunkt:

«Konsekvenser av oppheving av loven må utredes før det kan tas stilling til forslaget»

Med vennlig hilsen

Aud Irene Vatland

Jordbrukssjef

FARSUND KOMMUNE

Arkivsaknr:	2014/4190
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Aud Irene Vatland

Saksgang

Landbruksutvalget

Saksnr

14/59

Møtedato

10.12.2014

Uttalelse til forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten - fra Farsund kommune

---

Administrasjonens forslag til vedtak:

Farsund kommune, hovedutvalg for landbruk, viser til oppsummeringen i saken her som kommunen sin uttalelse til forslaget om å oppheve konsesjonsloven og boplikten.

Behandling i Landbruksutvalget - 10.12.2014:

Landbruksutvalget foreslo følgende tilleggspunkt til høringsuttalelsen:

«Konsekvenser av oppheving av loven må utredes før det kan tas stilling til forslaget.»

Administrasjonens forslag med utvalgets tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Vedlegg:

- 1 Høring - Forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten
- 2 Høringsnotat

Saksutredning:

Kort om forslaget.

Landbruks- og matdepartementet har sendt forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten på høring.

Det er samtidig fremmet forslag om å endre enkelte bestemmelser i odelsloven som omhandler boplikt.

Høringsfristen er satt til 15.01.15.

Forslaget innebærer at tillatelse (konsesjon) fra det offentlige ikke lenger vil være nødvendig ved erverv av eiendom som betinger konsesjon i dag.

Forslaget innebærer videre at det ikke vil være boplikt ved erverv av landbrukseiendom, og at det heller ikke kan fastsettes forskrift om nedsatt konsesjonsgrense (såkalt

nullgrense) i kommunene. Forslaget begrunnes med at endringen styrker den private eiendomsretten, og gjør det enklere å få omsatt eiendom mellom private.

I høringsnotatet, kapittel 5, begrunnes behovet for endring og for å oppheve konsesjonsloven. Begrunnelsen gjengis ikke i saksutredningen her – det vises til høringsnotatet for oversikt i saken.

Om gjeldende lov.

Tekst i *kursiv* er kopiert fra høringsnotatet:

*Gjeldende konsesjonslov har til formål ”..å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet..”, (konsesjonsloven § 1)
Bestemmelsen gir en vid ramme for hvilke hensyn som kan trekkes inn.*

Lovens formålsbestemmelse legger opp til at en rekke hensyn skal tilgodeses. Dette gjelder blant annet hensynet til framtidige generasjoners behov, landbruksnæringen, behovet for utbyggingsgrunn, miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftinteresser, samt hensynet til bosettingen.

Konsesjonsloven er ingen spesifikk landbrukslov som ensidig skal tilgodese landbruksnæringens interesser, men loven har størst betydning ved erverv av landbrukseiendom, og der kommunene har innført lokal forskrift om nedsatt konsesjonsgrense.

- I Farsund kommune er det ikke lokal forskrift om «nullkonsesjon».
- Det er viktig å være klar over at konsesjonsloven ikke er en spesifikk landbrukslov selv om antall saker er klart flest innen landbruksnæringen.
I Farsund har erverv av store og viktige næringsarealer både på flyplassen og på industriområdet i Lundevågen blitt behandlet som konsesjonssaker.
Oppkjøp av flere småeiendommer med tanke på eiendomsutvikling (lauvtreplantasje og turisme, hytteutbygging) og kjøp av større utmarksarealer er eksempler på konsesjonsaker som ikke er knyttet til erverv med formål landbruksdrift.

Om vilkår

Konsesjonsloven § 11 første ledd bestemmer at det kan fastsettes slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme.

Om et vilkår er påkrevd må vurderes i lys av hensynet til bosettingen, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Konsesjonsmyndighetenes adgang til å sette vilkår begrenses av at det ikke kan fastsettes virkemiddel som går lenger enn det som er nødvendig for å ivareta de samfunnsinteressene som konsesjonsloven er ment å ivareta. Det kan etter søknad lempes på fastsatte konsesjonsvilkår.

- I Farsund har det opp gjennom årene ved flere anledninger blitt stilt vilkår for konsesjon om jordskiftesak, et tiltak som har hatt stor betydning for modernisering av en foreldet teigstruktur og arrondering slik at landbruksnæringen kan drive rasjonelt.

Mange jordbrukseiendommer er små og teigdelte som følge av tidligere tiders levekår der oppstyking av gardsbruk ble gjort for at etterslekten skulle kunne brødfø egen familie.

- I forbindelse med søknad om konsesjon fra andre enn eiere av landbrukseiendom har det også blitt stilt vilkår om jordskiftesak av hensyn til generelle samfunnsinteresser, for eksempel i sak for å sikre rettigheter og plikter knyttet til drenering av store arealer på tidligere Lista flyplass. En svært viktig sak ut fra at flyplassområdet ligger svært lavt på Lista-halvøya og at dreneringssystemet påvirker arealer langt ut over flyplassområdet.
- I forbindelse med erverv av en større utmarkseiendom ble det stilt vilkår knyttet til ferdsel på gammel privat vei på eiendommen ut fra hensyn til allmennhetens interesser.

Eksempelene viser at konsesjonsloven og vilkår er viktig for å ivareta «slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet» slik formålsparagrafen slår fast.

Loven er viktig for å kunne beskytte landets arealressurser gjennom å regulere hvem som skal eie landareal.

Eierskapet er ikke tema i annet lovverk som tar sikte på å beskytte arealressursen, slik sett er konsesjonsloven unik og et supplement til annet lovverk når arealer og ressurser skal forvaltes til beste for nasjonen.

Om boplikt.

Nær slekt og odelsberettigede er etter konsesjonsloven § 5 unntatt fra konsesjonsplikt. Gjelder ervervet en landbrukseiendom dvs. en eiendom med mer enn 25 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, eller mer enn 500 dekar skog, og eiendommen er bebygget med bebyggelse som er eller kan brukes til helårsbolig, er konsesjonsfriheten betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år og selv bor på eiendommen i minst 5 år (personlig boplikt).

Dette gjelder uavhengig av om den som overtar har odelsrett til eiendommen eller ikke. Dersom nær slekt eller odelsberettiget ikke skal bosette seg på eiendommen, må det søkes konsesjon.

Odelsloven inneholder regler om boplikt som viser til reglene i konsesjonsloven.

Det er vanlig å sette vilkår om boplikt ved erverv av landbrukseiendommer, og da slik at den nye eieren skal bosette seg på eiendommen innen ett år, og deretter selv bo på eiendommen i fem år.

- Det er svært få saker knyttet til boplikt i Farsund kommune. Etter siste endring av loven i 2009 har det ikke blitt stilt vilkår om boplikt i noen saker. Årsaken til dette er at landbrukseiendommer med boplikt i de aller fleste tilfeller overtas konsesjonsfritt i forbindelse med generasjonsskifte og der den yngre garde bosetter seg på eiendommen for å drive den.
- Etter endringen i 2009 har det kun blitt behandlet 6 søknader etter lovens §9 - søknad om konsesjon fordi boplikt ikke skal oppfylles ved konsesjonsfritt erverv. Alle har blitt innvilget med tidsbegrenset eller varig fritak.

Vurdering:

Det er ikke ønskelig å oppheve konsesjonsloven, fordi:

- Loven regulerer eier- og bruksforhold og sikrer kontroll med eiendomsoverdragelser av betydning for nasjonale interesser.
Loven regulerer hvem som skal eie viktige naturgitte ressurser som vann og vannforekomster, matjord og arealer for industri og næringsvirksomhet.
- Verdifulle arealer vil bli en knapphetsressurs. Det er viktig å kunne styre hvem som skal eie slike arealer. Eierskapet kan i noen tilfeller ha stor betydning for landets sikkerhet, for eksempel i forbindelse med matproduksjon og matsikkerhet.
- Jordbruksarealer bør i størst mulig grad være i privat eie som i dag, slik at aktørene i jordbruksnæringen eier produksjonsarealene selv. Oppheves konsesjonsloven vil jordbruksarealer kunne bli et investeringsobjekt der aktører med ulike motiver vil kunne spekulere i eierskap.
Vi tror ikke dette vil tjene nasjonale interesser om økt og sikker norsk matproduksjon.

Til forslaget om oppheving av boplikt:

- Ut fra at boplikt ikke er en viktig politisk sak i Farsund har vi ikke kommentarer til forslaget om å fjerne boplikten.
Vi mener at fast bosetting sikrer grunnlaget for drift av landbrukseiendom og at dette er å foretrekke. Dette kan oppnås gjennom andre virkemidler enn lovpålagt boplikt, for eksempel gjennom økonomiske virkemidler.

Endringer i stedet for opphevelse av loven:

- Det kan være behov for endringer i dagens lov.
  - Boplikten kan med fordel innskjerpes og konkretiseres eller fjernes.
  - Erverv av små arealer til annet enn landbruksformål kan forenkles.
  - Momentene som skal vektlegges etter lovens §9 bør moderniseres og kanskje vektet ulikt etter ervervets formål: jordbruksformål, skogbruksformål og andre formål nevnt i høringsnotatet på s.8.

Dersom loven opprettholdes og endringer foretas, må disse sendes på ny høring.